

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 371/2011-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., V., zastúpenej spoločnosťou B. advokátska kancelária, s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľka a advokátka Mgr. O. B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. apríla 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžf 15/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2011 doručená sťažnosť spoločnosti M., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zo 6. apríla 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžf 15/2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že Daňový úrad V. vydal 3. apríla 2009 dodatočný platobný výmer č. 628/230/108-2118/09Há, ktorým bola sťažovateľke vyrubená daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) za zdaňovacie obdobie október 2007 v sume 2 061,11 €. DPH bola dorubená sťažovateľke z dôvodu odopretia oslobodenia od dane pri vývoze tovaru, pretože sťažovateľka nepredložila písomné colné vyhlásenie o prepustení tovaru do colného režimu vývoz v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“).

Proti uvedenému rozhodnutiu Daňového úradu V. z 3. apríla 2009 podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodlo Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) rozhodnutím č. 1/224/10916-735131/2009/990268-r z 23. júla 2009 tak, že označené rozhodnutie Daňového úradu V. v celom rozsahu potvrdilo.

Sťažovateľka nesúhlasiac s označeným rozhodnutím daňového riaditeľstva z 23. júla 2009 podala žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu podľa § 247 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) na Krajskom súde v Nitre (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 116/2009 rozhodol rozsudkom zo 16. februára 2010 o žalobe sťažovateľky tak, že žalobu v plnom rozsahu zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že sťažovateľka nesplnila podľa § 47 ods. 3 zákona o DPH obligatórnu povinnosť preukázať daňový doklad (písomné vyhlásenie o prepustení tovaru do colného režimu vývoz, ktorým colný orgán potvrdzuje výstup tovaru z územia Európskej únie, pozn.) na uplatnenie nároku na oslobodenie dane.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. O odvolaní sťažovateľky rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Sžf 15/2010 zo 6. apríla 2011 tak, že rozsudok krajského súdu zo 16. februára 2010 zmenil tak, že rozhodnutie č. 1/224/10916-735131/2009/990268-r z 23. júla 2009 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka namieta, že sťažnosťou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je nepreskúmateľný, arbitrárny, pretože najvyšší súd vôbec nereagoval a nevyhodnotil žiaden z „*argumentov sťažovateľky uvedených v odvolaní ako aj v samotnej žalobe, ani výkladom práva v súvzťažnosti s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, bezprecedentne porušil jej právo konať pred súdom a celkovo jej právo na súdnu ochranu*“. Porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľka vidí v skutočnosti, že najvyšší súd sa vôbec nevysporiadal s jej návrhom na polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie napriek tomu, „*že v priebehu konania ako aj v samotnej žalobe*“ to navrhla. Sťažovateľka tvrdí, že „*v odôvodnení, ani v inej časti rozsudkov sa nenachádza žiadna veta, z ktorej by čo i len nepriamo vyplývalo, z akého dôvodu odmietli otázku predložiť*“.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„*1. Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím postupom a rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžf 15/2010 porušil základné právo sťažovateľky, spoločnosti M. s.r.o., so sídlom V., Slovenská republika, na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na zákonného sudcu zaručené v článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

2. *Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 06.04.2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžf 15/2010 a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.*

3. *Ústavný súd priznáva sťažovateľke, spoločnosti M. s.r.o., so sídlom V., Slovenská republika, primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.500,-EUR (slovom: jedentisíc päťsto eur), ktoré jej je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

4. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľke, spoločnosti M. s.r.o., so sídlom V., Slovenská republika, trovy právneho zastúpenia v sume 311,56 EUR (slovom: tristo jedenásť eur a päťdesiatšesť centov) za [(2x úkon právnej služby á 123,50 EUR a 2x režijný paušál vo výške 7,41 EUR) + 19% DPH] na účet jej právneho zástupcu, B. advokátskej kancelárie, s.r.o., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov

verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

1. V okolnostiach prípadu sťažovateľka predovšetkým namieta, že najvyšší súd ako odvolací súd porušil jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože v odôvodnení svojho rozhodnutia nereagoval na žiadnu z jej odvolacích námietok, čím spôsobil arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť svojho napadnutého rozhodnutia.

Z rozhodnutia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu však vyplýva, že najvyšší súd zmenil rozhodnutie krajského súdu (ako prvostupňového súdu) sp. zn. 11 S 116/2009 zo 16. februára 2010 tak, že zrušil rozhodnutie daňového riaditeľstva č. 1/224/10916-735131/2009/990268-r z 23. júla 2009 (podľa § 250ja ods. 3 OSP, pozn.) a vec vrátil správnomu orgánu na ďalšie konanie, čo bez akýchkoľvek pochybností znamená, že napadnutým rozhodnutím sa konanie o dodatočnom platobnom výmere neskončilo. V danom prípade nejde o konečné rozhodnutie, ktorého dôsledkom by bolo právoplatné skončenie veci, prípadne zastavenie súdneho konania.

Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľke poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľka bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred správnym orgánom alebo neskôr aj pred všeobecným súdom uplatniť ochranu označených práv aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho

vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany týchto práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa konanie o dodatočnom platobnom výmere nachádza ešte v štádiu predsúdnom, teda konaní pred správnym orgánom, ktorý bude v súlade s názorom dovolacieho súdu vykonávať ďalšie dôkazy na dostatočné zistenie skutkového stavu. K vykonávaniu dôkazov sa sťažovateľka bude môcť v konaní pred správnym orgánom, ako aj následne pred všeobecným súdom vyjadriť za tých istých podmienok ako druhý účastník konania. Čo sa záväzného právneho názoru najvyššieho súdu týka, tak ten je záväzný pre správny orgán za predpokladu, že nedôjde k zmene alebo ustáleniu iných rozhodných skutočností, z ktorých tento záväzný názor vychádzal. Ústavný súd preto nevidí v tvrdeniach sťažovateľky žiadnu takú okolnosť alebo dôvod, pre ktorý by právny názor formulovaný najvyšším súdom mal sťažovateľku dostať do podstatne nevýhodnejšej situácie, v ktorej bude v prípade žaloby proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu v správnom súdnictve druhý účastník konania. V tejto súvislosti aj poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu publikovanú v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 68/1971, v zmysle ktorej „OSP nemá ustanovenie, ktoré by vyslovovalo viazanosť súdu, ktorý pôvodný právny názor vyslovil, ak sa vec v dôsledku opravného prostriedku podaného proti ďalšiemu rozhodnutiu znova stane predmetom opravného konania“. Ústavný súd ďalej tiež konštatuje, že v prípade zaujatia rovnakého právneho názoru v konečnom, respektíve právoplatnom rozhodnutí všeobecného súdu, proti ktorému sťažovateľka nebude disponovať účinným prostriedkom ochrany jej základných práv a slobôd, nič nebude brániť sťažovateľke, aby proti takémuto právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu podala sťažnosť ústavnému súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je daná jeho právomoc na prerokovanie veci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd nad rámec odôvodnenia poznamenáva, že dôvody rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžf 15/2010 zo 6. apríla 2011 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem. Toto

rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje predovšetkým nedostatočne zistený skutkový stav, k čomu dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03).

2. Sťažovateľka svojou sťažnosťou namietala aj porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom a napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že najvyšší súd nepoložil prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa nevysporiadal s týmto jej návrhom.

Ústavný súd tu poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Sťažovateľka v argumentácii vychádzala z premisy, že najvyšší súd mal povinnosť položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie, pretože rozhodoval ako vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok s poukazom na rozhodnutie „CILFIT“ (pozri rozsudok vo veci 283/81 Srl CILFIT a Lanificio di Gavardo Spa proti Ministerstvu zdravotníctva zo 6. októbra 1982).

Ústavný súd k tomu uvádza, že skúmanie, či ide o súd, proti ktorého rozhodnutiu už nie je prípustný žiaden opravný prostriedok, treba vykonať s ohľadom na konkrétny spor alebo inú právnu vec, rešpektujúc platný Občiansky súdny poriadok, jeho systém opravných

prostriedkov a súčasne aj judikatúru najvyššieho súdu riešiacu prípustnosť opravných prostriedkov, najmä dovolania (m. m. IV. ÚS 206/08).

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka však opomenula skutočnosť, že najvyšší súd svojím rozsudkom zmenil rozsudok krajského súdu sp. zn. 11 S 116/2009 zo 16. februára 2010 tak, že rozhodnutie daňového riaditeľstva č. I/224/10916-73531/2009/990268-r z 23. júla 2009 zrušil a vec vrátil daňovému riaditeľstvu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Týmto rozhodnutím najvyššieho súdu vlastne došlo k zrušeniu rozhodnutia správneho orgánu a vráteniu veci späť na ďalšie konanie, teda nešlo o konečné a meritórne rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci, ktorým by rozhodoval v poslednej inštancii, preto podľa názoru ústavného súdu na základe uvedenej argumentácie ani nemohlo dôjsť k porušeniu označeného základného práva. Ústavný súd tak dospel k záveru o nedostatku ústavne relevantnej súvislosti medzi označeným postupom najvyššieho súdu a jeho napadnutým rozsudkom a základným právom na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, preto sťažnosť v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú bez toho, aby sa bližšie zaoberal tým, či v posudzovanom prípade boli splnené podmienky obligatórneho položenia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie v súlade s povinnosťou všeobecného súdu podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2011